

Machine Gun or Typewriter?, 2015. Travis Wilkerson

30.03.17

Dijous 20:00 h

AGITACIÓ I PROPAGANDA. L'ART COM A ARMA DE COMBAT EN EL CINEMA DE SANTIAGO ÁLVAREZ I TRAVIS WILKERSON

Santiago Álvarez:
Now!, 1965, 5 min

Travis Wilkerson:
Machine Gun Or Typewriter?, 2015, 71 min

Projecció en vídeo. VOSE.

Una trobada casual a l'Havana amb el legendari cineasta cubà Santiago Álvarez va canviar la vida del realitzador nord-americà Travis Wilkerson. Va prendre consciència que l'avantguarda artística, la que evoluciona en l'àmbit del simbolisme, i l'avantguarda política, la que actua en la realitat concreta, podien anar de la mà. El primer treball que podrem veure en aquesta sessió, *Now!*, és un breu però intens al·legat antiracista que combina música amb un collage d'imatges d'arxiu i fotoanimació. Està considerat com una anticipació del videoclip. El segon, *Machine Gun or Typewriter?*, ens explicarà una història d'amor en temps del Moviment Occupy, narrada per un locutor de ràdio que transmet il·legalment des de la seva ràdio pirata. Dues obres que no defugen l'agressió visual, la tragicomèdia i la provocació ideològica, i amb títols que interpel·len directament l'espectador, ja sigui mitjançant un crit, una exclamació o una pregunta.

Com ha estat el teu mètode de treball a *Machine Gun or Typewriter??*? Escrivies primer aquesta veu en off i després buscaves imatges que s'adequessin a aquest estat d'ànim, o viceversa?

Vaig començar amb l'enregistrament de l'emissió de ràdio i ho vaig fer en una única presa. Ho vaig preparar tot a casa meua i vaig filmar al moment indicat en la pel·lícula (passada la una de la matinada). Ho vaig gravar jo sol. Vaig buscar un cert estat emocional, vaig posar el text davant de mi, vaig encendre el transmissor de ràdio (estava retransmetent de debò, encara que crec que ningú ho va escoltar i tampoc ho vaig anunciar). No tenia a ningú que veiés la meua interpretació, i l'única directriu que em vaig donar a mi mateix va ser anar tan lent com fos possible. Vaig voler que l'emissió sonés com si fos real. Volia deixar errors. Buscava immediatesa. Cruesa. Volia canalitzar alguna cosa molt sincera fins a arribar a un punt abjecte. Sabia que la pel·lícula podia enfonsar-se amb l'actuació incorrecta, així que vaig tractar de crear un mètode (esgotament, lentitud, quietud, un espai de desesperació) que probablement produiria el que buscava. Quan vaig acabar, no tenia ni idea de si funcionava o no.

Després vaig guardar l'enregistrament en el meu telèfon. Portava tot el meu equip (un equip mínim) en una motxilla. I cada dia que podia durant les setmanes següents, pujava al Gold Line (un tren de Los Angeles) i escoltava un petit fragment d'allò que havia gravat. Viatjava als llocs dels quals estava parlant i els filmava mentre ho escoltava. En realitat, va ser un procés realment agradable. Tant de bo pogués treballar sempre d'aquesta manera, d'aquesta forma tan orgànica. Gravava sense permís i em feia el ximple quan em preguntaven què estava fent. Vaig poder gravar en alguns espais públics a Los Angeles d'aquesta manera. I no és fàcil, perquè a causa de la presència de la indústria cinematogràfica, tothom veu els espais públics com a oportunitats per guanyar diners. Però treballava sense pressupost (potser vaig gastar en total 300 dòlars en la producció, probablement menys) per la qual cosa pagar no era una opció vàlida. Així que el sigil era important. Alguns dels plànols en el muntatge final estan filmats mentre estic sent assetjat darrere de la càmera per agents de seguretat. El meu objectiu era trobar una manera diferent de mirar Los Angeles. Crec que ho vaig aconseguir.

El to de la veu en off ha canviat si ho compares amb altres films teus, encara que tu segueixes sent el que la interpreta. Què ha motivat aquest canvi d'un to sec a un més confessional?

Estic cada vegada més interessat en l'íntim, en la veu que expressa alguna cosa profundament personal. La meua veu natural sembla autoritària (és una cosa genètica, no ho faig deliberadament, la gent em diu tot el temps que tinc veu de "ràdio"). Tractava de soscavar això. Realment volia explorar la idea d'una intimitat profunda. En aquesta època on tot és massiu (fins i tot els vídeos casolans els veuen desenes de milers de persones en Internet, per exemple), crec que hi ha una veritable força en l'íntim. M'agrada anomenar a això "intimitat massiva". Té una força real. Per aquest motiu la gent se sent atreta pel que és singular. Això ocorre amb la música en directe, les pel·lícules, les performances, etc. Aquests moments únics compartits solament per uns pocs. Em vaig esforçar per trobar un to que expressés això. Volia que la veu sonés com si li estigués parlant directament a una persona en particular. Aspirava sincerament a això. Així, podria haver-hi un cert sentit de voyeurisme en l'espectador, que escolta per casualitat alguna cosa que no hauria d'estar escoltant. Observa alguna cosa que no li han convidat a observar. El to de la veu era essencial per aconseguir això. En això consisteix gran part el meu "mètode". Aconseguir aquesta qualitat.

Però més que això, volia que la gent qüestionés la veracitat del narrador. Volia que es notés que aquest podia estar recordant malament, mentint, distorsionant, racionalitzant. No volia un sentit de veritat objectiva. La veu en off tendeix a suggerir això. Mai ho he sentit, però el to de la meua veu de vegades ho suggereix, tant si ho provocho com si no. No sóc historiador. Sóc una persona que viu al món, modelada per la història, compromesa amb ella. Volia un to que suggerís això també. Francament, encara no estic segur de si la noia a la qual el narrador es dirigeix existeix o no. No sé la resposta a aquesta pregunta, la pregunta

més bàsica que hi ha. I si no ho sé, si la meua veu revela que no l'és, llavors el públic podrà experimentar també aquesta desorientació, sense manipulació ni falsedat. Amb sinceritat.

La dramatització que construeixes amb la veu en off és com si fos d'una radionovel·la. Jo penso que això li confereix una petita càrrega irònica, desencantada i, en algun moment, fins i tot humorística. Aquesta ironia va ser una cosa buscada?

Vaig tractar de crear una certa distància, ironia, humor. Volia criticar la meua pròpia presència. Soscavar-la per totes les raons que he esmentat anteriorment. Donar ordres em sembla un vestigi absurd i còmic. En realitat, he tractat d'utilitzar aquest recurs últimament. Ho vaig explorar en *Distinguished Flying Cross* (2011), i sobretot en *Pluto Declaration* (2011), un curt que vaig fer fa uns anys. Vaig utilitzar una veu molt autoritària, encara que el que pretenia era trobar una manera de fer que aquesta pel·lícula fos hilarant. Hi ha alguna cosa en aquest to que crea una distància entre l'emissor i el receptor. Aquesta distància em sembla més confortable, més democràtica, menys coercitiva. Jugo una altra vegada amb aquest to en la meua peça més recent.

En certa forma, també estic tractant de renovar el sentit de l'autor en les meves pel·lícules. No és una veu, és la meua veu. No és la veritat, és la meua posició. Això permet a l'espectador posicionar-se amb claredat enfront dels meus punts de vista. Tinc opinions molt marcades, molt pensades. Però no em faig il·lusions sobre tenir la veritat absoluta. Això és absurd. Aquesta veu necessita expressar això.

De totes maneres, la idea és una mica absurda, no? Un drama de ràdio pirata? Una noia perduda? Una sèrie d'atacs amb bombes? Per descomptat és un melodrama, literalment, amb aquest ús de la música (abans de res és un programa de ràdio, la música havia de ser la canya). En realitat no m'ho puc prendre de debò, a pesar que és alguna cosa terrible també. Espero que existeixi aquest espai intermediari.

Tinc la impressió que no hi ha so directe en la teua pel·lícula (excepte quan el protagonista parla a través del seu micròfon). La major part de la banda sonora són cançons de Gangs. En alguns moments la música i la veu en off van juntes incrementant aquesta càrrega melodramàtica. Com vas treballar el so?

Has identificat molt correctament el meu mètode de treball. Hi ha fragments de "so directe", gravat alhora que la imatge, però per separat. Encara que molt poc. Vaig voler submergir a l'espectador en una certa claustrofòbia. El so podria alliberar a l'espectador en un sentit contraproduent. La música era un element essencial. Com he explicat més amunt, és una retransmissió de ràdio. He estat DJ de ràdio periòdicament des que tenia 14 anys. Sóc un fanàtic de la música. És la meua principal inspiració, la meua principal motivació creativa. Vaig voler que la música expressi les meves preocupacions.

Entrevista realitzada i traduïda per **Jorge Tur Moltó**, el 24 de març del 2017.

Machine Gun or Typewriter??, 2015. Travis Wilkerson

Pròxima projecció:

02.04.17

Diumenge 18:30h

ACTES SENSE PARAULES, CORRESPONDÈNCIES SENSE REMITENT. DE MORGAN FISHER I THOM ANDERSEN A LAIDA LERTXUNDI